

15 MAART 1924

No. 6

29e JAARGANG

DE STER

HALF-MAANDELIJSCH TIJDSCHRIFT
VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

OPGERICHT IN 1896

Want daar zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelve leeraars opgaren naar hunne eigene begerlijkheden, en zullen hun gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

2 Timotheüs 4 : 3 en 4.

DE HERSTELLING VAN HET EVANGELIE. ¹⁾

V.

Een Engel vliegende.

Drie en een half jaar snelden stil voorbij, nadat Joseph Smith het visioen van den Vader en den Zoon ontvangen had. Gedurende dien tijd werden geen verdere mededeelingen van den hemel verkregen. Joseph hield kloekmoedig en zonder vrees vol dat hij een visioen gezien had. Overreding noch vervolging kon de getuigenis verbreken die hij gaf, noch konden deze de wetenschap bannen die hij goddelijk had verkregen. Het visioen, hetwelk hij gezien en de wetenschap, die hij bezat, waren echt. Hij kon hen niet loochenen. Voor drie en een half jaar echter, na het visioen, was hij schijnbaar van de tegenwoordigheid van God buitengesloten. De jongelingziener was aan zichzelf overgelaten. Het was een tijdperk van stilte.

Twee dingen zijn duidelijk merkbaar in Josephs gedrag gedurende deze jaren. Ten eerste spreidde hij dezelfde zelfbeheersching ten toon als die welke hij bezat toen hij naar het bosch ging om te bidden en gemoedsbeweging of opgewondenheid waren evenzoo, als toen, afwezig. Als hij een slachtoffer van den krachtigen invloed van de psychologische „menigte” ware geweest ²⁾, zou hij zonder

1) Deze verhandeling, geschreven door ouderling Osborne J. P. Widtsoe, wordt in de zondagsscholen der zending behandeld.

2) De term „psychologische menigte” wordt in dit hoofdstuk en andere plaatsen aangehaald in de beteekenis waarin het door prof. Davenport gebruikt wordt in de aanhaling in het eerste hoofdstuk van dit boek.

twijfel geleden hebben van de godsdienstige ziekte en dweperij zoo eigen aan geestelijke opwekkingsbewegingen. De opgewondenheid van de opwekkingsbijeenkomsten zou met hem voor een onbepaalden tijd — gelijk zij met een iegelijk deed — verbleven zijn. Met de vaste overtuiging van het wonderlijke visioen van den Vader en den Zoon in zijn gedachten, zou de jongeling ongetwijfeld nog meer gemoedsopgewondenheid gevoeld hebben en geleid zijn geworden om meerdere visioenen te aanschouwen, na het eerste gezien te hebben. Bovendien als hij aan een geestesstoring of ziekelijken toestand, zooals vallende ziekte, onderworpen ware geweest, gelijk eenige van zijn lasteraars beweerd hebben, zou hij zelfs meer onderhevig aan visionaire manifestaties moeten geweest zijn. Dat was echter niet het geval. Hij verheugde zich in een volmaakte gezondheid en bezat zijn geheele zelfbeheersching. Voor drie en een half jaar waren de hemelen boven hem gesloten. Voor drie en een half jaar sprak de God des hemels niet tot hem. Voor drie en een half jaar werd hij alleen gelaten om te overdenken wat hij aanschouwd had en om zonder hulp vervolging te dragen voor het getuigen van waarheid. Hij gedroeg zich te allen tijde kalm, onbewogen en onaangedaan door godsdienstigen hartstocht of razernij.

Ten tweede spreidde Joseph Smith geen begerte ten toon, al had hij Gode Zelf gezien en gesproken, om zich hoegenaamd enige autoriteit aan te matigen. Vele anderen in de geschiedenis van de wereld beweren visioenen gezien te hebben. Mohamed, toen hij veertig jaren oud was, zag den engel Gabriël — zooals hij beweerde — in een visioen en werd geboden een nieuwen godsdienst te prediken. Terzelfder tijd nam hij de autoriteit op zich om zulks te doen. Jeanne d'Arc snelde naar de zijde van den dauphin van Frankrijk, in antwoord op de hemelsche stem, die, zooals zij beweerde, tot haar sprak. Emmanuel Swedenborg, na jaren werkzaam geweest te zijn op wetenschappelijk terrein, begon plotseling een nieuwe kerk aan te kondigen en het woord van God te verklaren in een reeks van theologische werken — want, hij beweerde dat God aan hem verschenen was. Daarin verschilde Joseph Smith van hen. Terwijl hij krachtig, tegenover de bespottung van vrienden zelfs, volhield dat hij een visioen van den Vader en den Zoon gezien had, nam hij niet de vrijheid om een nieuwe leer te verkondigen of een nieuwe kerk te vestigen. Hij bleef voortgaan in den gang van zijn dagelijksche werkzaamheden en overdacht wat de Heere aan hem bekend had gemaakt. Het was hem verklaard geworden dat de sectarische kerken van de wereld alle verkeerd waren. Hij kon stappen gedaan hebben om een ware kerk te vestigen, maar Joseph had nog niet de volle opdracht ontvangen en nam het niet op zich om te volvoeren, wat hij ongetwijfeld gedaan zou hebben als hij slechts een slachtoffer van de „psychologische me-

nigte" ware geweest. Voor drie en een half jaar wachtte hij voor verder onderwijs en opdracht van den God des hemels.

In den avond van den 21sten September 1823, wendde Joseph Smith zich wederom in heimelijk gebed tot God. Deze maal was het in zijn eigen slaapkamer. Vreezende God ergernis gegeven en niet zoo omzigtiglijk gewandeld te hebben als mogelijk ware geweest in het licht van de openbaring, die hij ontvangen had, verzocht de jongeling, nu in zijn achttiende jaar, den Almachtige voor een vergiffenis van al zijn zonden en voor een manifestatie, opdat hij mocht weten wat zijn toestand en standplaats tegenover Hem was. In zijn eigen verslag van wat daar voorviel, zegt Joseph:

„Terwijl ik aldus God aanroepende was, ontdekte ik dat er een licht in mijn kamer verscheen, hetwelk vermeerderde totdat de kamer lichter was geworden, dan op den middag het geval is; toen onmiddellijk een persoon naast mijn bed verscheen, in de lucht staande, want zijne voeten raakten den vloer niet.

Hij droeg een los kleed van zeer buitengewone witheid. Het was een witheid die de aardsche dingen, die ik ooit gezien had, verre overtrof; ik geloof ook niet dat eenig aardsch voorwerp gemaakt kan worden, dat er zóó wit en schitterend kan uitzien. Zijn handen waren bloot, en zoo ook zijne armen een weinig boven den pols; eveneens waren zijne voeten bloot en zijne beenen een weinig boven de enkels. Zijn hoofd en hals waren ook bloot. Ik kon zien dat hij geen andere kleeding aan had dan dit kleed, daar het open was, zoodat ik zijn borstholte kon aanschouwen.

Niet alleen was zijn kleed buitengewoon wit, maar zijn geheele persoon was boven beschrijving heerlijk en zijn aangezicht aan den bliksem gelijk. De kamer was buitengewoon licht, maar niet zóó helder als in de onmiddellijke omgeving van zijn persoon. Toen ik voor het eerst hem aanschouwde, was ik bevreesd; maar de vrees verliet mij spoedig.

Hij noemde mij bij mijnen naam en zeide tot mij, dat hij een boodschapper was, tot mij gezonden vanuit de tegenwoordigheid Gods, en dat zijn naam Moroni was; dat God een werk voor mij te doen had, en dat mijn naam ten goede en ten kwade onder alle natiën, geslachten en talen bekend zou zijn, en dat er goed en kwaad van mij onder alle volken zou gesproken worden.

Hij zeide dat er een boek verborgen was, geschreven op gouden platen, dat een verslag gaf van de vroegere bewoners van dit vasteland, en vanwaar zij waren voortgekomen. Hij zeide ook dat de volheid van het eeuwig Evangelie in hetzelfde vervat was, zooals dit door den Zaligmaker aan de vroegere bewoners was overgegeven.

Hij zeide verder, dat er twee steenen, in zilveren bogen, met de platen verborgen waren, en deze steenen, aan een borstplaat bevestigd, vormden wat genoemd wordt de Urim en Thummim; en per-

sonen, die in het bezit waren dezer steenen en die deze gebruikten, waren in oude of vroegere tijden „zieners”; en dat God hen bereid had voor de vertaling van het boek.”¹⁾

Dan volgde meerder onderwijs, hetwelk gebaseerd was op de Heilige Schriften. De engel las en verklaarde gedeelten van het derde en vierde hoofdstuk van Maleachi. Het derde hoofdstuk voorspelt de zending van een boodschapper om den weg te bereiden voor den Heer als Hij snellijk tot Zijnen Tempel komen zal. De komst zal vergezeld worden door heerlijkheid en glorie en de Heere Zelf zal Israël reinigen en zuiveren van ongerechtigheid. De vervulling van deze profetie, zoo zeide de engel, was op handen.

1) „History of the Church”, Vol. I, pp. 11, 12.

(Wordt vervolgd.)

HET BOUWEN VAN TEMPELEN.

Door Andrew Jensen.

De Bijbel bevat, spijtig genoeg, niets om bij het onderzoek in deze geschiedenis te helpen. De afmetingen en rangschikking van den tempel van Herodus waren dezelfde als die van Salomo en Zerubbabel en meer als die der laatstgenoemde. Doch deze was omgeven door een binnenruimte van groote sterkte en pracht, metende, zoover als uitgemaakt kan worden, 270 bij 360 voet en was voorzien van poorten en ingangen van groote pracht en daarbuiten was weder een ruimte, van buiten 600 voet aan elke zij metende, of ongeveer de lengte van een blok in Salt Lake City zijnde. De tempel van Herodus was in den zuidwestelijken hoek, nu bekend als de Haram-vlakte, te Jeruzalem gelegen. Wat Herodus oogenschijnlijk deed, was de geheele ruimte tusschen den tempel en den stadsmuur aan de oostzijde in te nemen en er een groote ruimte op het noorden en zuiden bij te voegen, om de zuilengangen, welke hij daar aanbracht, te ondersteunen. Deze tempel werd 70 jaren na Christus door de Romeinen onder Titus verwoest. De plaats is nu door de moskee van Omar ingenomen.

De Nephietische Tempel.

Wij zullen nu onze aandacht wijden aan de Nephieten, die ook tempelen bouwden. In II Nephi 5 : 16 is het volgende opgeschreven: „En ik, Nephi, bouwde eenen tempel; en ik bouwde het op de wijze van Salomo's tempel, behalve dat het niet zoovele kostbare dingen bevatte; want ze waren in het land niet te vinden; daarom kon hij niet, zooals Salomo's tempel, versierd worden. Doch de bouworde was gelijk aan Salomo's tempel; en de bewerking daarvan bijzonder fijn.” Deze eerste door de Nephieten

gebouwde tempel wordt dikwijls in hun geschiedenis aangehaald en een anderen tempel, in het land Bountiful gebouwd, wordt vermeld in III Nephi 2 : 1, in verband met de verschijning van den Heiland, onder de Nephieten, na Zijne opstanding.

Tempelen gebouwd door de Heiligen der Laatste Dagen.

De Heiligen der Laatste Dagen hebben, sedert de organisatie der Kerk, acht tempelen opgericht, welke allen ingewijd zijn en voor heilige verordeningen gebezigd worden. Buiten deze voltooide tempelen zijn drie andere tempel-bouwgronden ingewijd, en op een dezer is een tempel in aanbouw, te Mesa, Arizona.

Tempelgrond in Independence.

De Kerk was niet veel meer dan een jaar oud, toen het onderwerp van het tempelbouwen bij haar leden populair werd, daar de Heere Zijn volk geboden had zulke gebouwen op te richten. Op 3 Augustus 1831, bijna terstond na de aankomst der eerste kolonie Heiligen in Missouri, werd een tempel-terrein te Independence, Jackson County, Missouri, ingewijd, doch niets is tot dusverre meer aan de oprichting van dien tempel gedaan, daar de Heiligen van Jackson County in 1833 verdreven werden. Het tempel-terrein is thans in het bezit der zoogenaamde Hendrikieten, doch in de toekomst verwachten de Heiligen daar een prachtig Huis voor den Heere te bouwen.

De Kirtland Tempel.

Den eersten Juni 1833 beval de Heere den Heiligen een tempel te Kirtland, Ohio, te bouwen, en op den 23sten Juli 1833 werden de hoeksteen gelegd. In minder dan drie jaren werd die tempel voltooid en op den 27sten Maart 1836 werd hij door Joseph Smith, den Profeet, ingewijd. Eén week later, op 3 April, verschenen de Heiland en andere heilige wezens, die de sleutelen van het heilige Priesterschap aan Joseph Smith en Olivier Cowdery overdroegen. Onder anderen verscheen ook de profeet Elia, die zekere sleutelen aan de ouderlingen overdroeg, waardoor de Heiligen sedert dien in staat werden gesteld heilige verordeningen voor henzelf en hun familiën en vrienden te vervullen, die het tijdelijke met het eeuwige verwisseld hadden. De Kirtland-Tempel ontviel den Heiligen door de vervolging van de afgevallenen en het grauwe element. Het is een gebouw van uitgehouwen steen, 80 voet lang en 60 voet breed; de muren zijn 50 voet hoog en de spits van den toren reikt 110 voet boven den grond. De tempel ligt op een verhooging, die het omringende land overziet, ongeveer 2½ mijlen van Willoughby en 18 mijlen van het centrum van Cleveland, Ohio.

Het Tempelsterrein in Far West, Missouri.

Met het grondwerk voor een tempel te Far West, Missouri, werd den derden Juli 1837 begonnen en de hoeksteen gelegd op 4 Juli 1838. Niets werd meer gedaan tot 26 April 1839, toen de Twaalf Apostelen, als gevolg van een openbaring een stille bijeenkomst of conferentie op den tempelgrond hielden en het bouwen verder aanvingen door een grooten steen op een der hoeken te rollen. Deze tempel, die volgens het plan 110 voet lang en 80 voet breed geweest zou zijn, werd nimmer gebouwd, omdat de Heiligen in 1839 van Missouri verdreven werden. Het terrein is nu evenwel het eigendom der Kerk.

De Nauvoo Tempel.

Spoedig nadat de Heiligen zich in Illinois hadden gevestigd, werden toebereidselen gemaakt voor de oprichting van een tempel en de hoeksteen van zoo'n gebouw den 6den April 1841 te Nauvoo, Hancock Co., Illinois, gelegd. Ten tijde des profeten martelaarschap waren de muren tot aan de ramen der eerste verdieping gevorderd, maar onder de directie van Brigham Young werd de tempel zóóver voltooid, dat de zolderverdieping den 30sten November 1845 ingewijd werd en de endowments gedurende den winter van 1845—'46 in dat gedeelte van het gebouw gegeven konden worden. Het voltooide gebouw werd den 30sten April 1846 in stilte door Joseph Young, en den 1sten Mei 1846 door Orson Hyde publiek ingewijd. Er waren geen endowments in den Kirtland-Tempel gegeven, doch de verordening van het voetenwasschen werd in dat gebouw toegepast. De profeet Joseph had reeds in Mei 1843 heilige endowments aan sommige kerkleiders gegeven, of wel vier jaren vóór de voltooiing van den Nauvoo-Tempel. In den Kirtland-Tempel was geen doopvont, maar was wel in de kelderverdieping van den Nauvoo-Tempel aangebracht, waarin de doop voor de dooden reeds in November 1841 werd uitgevoerd. De Nauvoo-Tempel, die van oost tot west 128 lang en 88 voet breed was en een spits had van 165 voet hoog, werd door brandstichting op 9 October 1848 verwoest, en de muren werden den 27sten Mei 1850 door een orkaan omgewaaid. Daar is van dat schoone gebouw, dat de Kerk bijna een millioen dollars gekost heeft, zelfs niet één steen op den anderen gelaten.

De St. George Tempel.

Hoewel er sedert 1853 te Salt Lake City een tempel in aanbouw was, werd door de autoriteiten der Kerk besloten om eveneens in het zuiden van Utah een tempel te bouwen, en een terrein werd voor dat doel te St. George, Utah, op 5 November 1871 door George A. Smith ingewijd, het grondwerk reeds denzelfden dag beginnende. Het metselwerk werd den 10den Maart 1873 begonnen,

de inwijding van het benedengedeelte geschiedde den 1sten Januari 1877, en van het geheele gebouw den 6den April 1877, door Daniël H. Wells.

De Logan Tempel.

De tempelgrond in Logan, Cache Co., Utah, werd den 18den Mei 1877 ingewijd, en de hoeksteen werden den 17den September 1877 gelegd. Zeven jaren waren voor zijn voltooiing noodig, de inwijding geschiedde den 17den Mei 1884. De Logan Tempel, die op een hoog gedeelte der stad Logan ligt, is 171 voet lang en 95 voet breed. De muren zijn 82 voet hoog en er zijn twee torens, de oostelijke is 170 en de westelijke 165 voet hoog. De kosten worden geschat op ongeveer \$ 800.000.

De Manti Tempel.

De tempelgrond in Manti, Sanpete Co., Utah, werd door president Brigham Young den 25sten April 1877 ingewijd en het grondwerk vijf dagen later begonnen, 30 April 1877. De hoeksteen werden 14 April 1879 gelegd, maar daar tevoren was veel werk gedaan aan het slechten van den bodem, omdat de tempel boven op een heuvel ligt, sedert 1849 bekend staande als de Tempel Heuvel, even buiten de stad Manti. Deze tempel, die bijna van alle deelen der San Pete Vallei zichtbaar is, is evenals de Logan Tempel 171 voet lang en 95 voet breed. De muren zijn ongeveer 85 voet hoog. De oostelijke toren is 179 en de westelijke 169 voet hoog. Het gebouw met inbegrip van den grond kost ongeveer \$ 1.000.000.

De inwijding van den Manti Tempel had 21 Mei 1888 plaats.

De Salt Lake City Tempel.

Het Tempelblok te Salt Lake City werd door president Brigham Young op 28 Juli 1847 uitgekozen, vier dagen na zijn aankomst in de Great Salt Lake Vallei, en werd den 14den Februari 1853 ingewijd. De hoeksteen werden den 6den April 1853 gelegd, de kapsteen werd geplaatst op 6 April 1892 en het gebouw door president Wilford Woodruff op 6 April 1893 ingewijd. Aldus heeft de oprichting van den Salt Lake Tempel 40 jaren geduurd en de kosten bedroegen \$ 4.000.000. Deze tempel is van prachtig graniet opgetrokken, dat uit den ingang van Little Cottonwood Canyon werd gehaald, ongeveer 20 mijlen van Salt Lake City verwijderd. Hij is gelegen op de oostelijke helft van het Tempelblok en is het middenpunt van Salt Lake City. Hij meet 186½ voet lang en 99 voet breed, heeft drie torens op het oosten en drie torens op het westen. De hoofdtoren, de middelste der oostelijke torens, is 225 voet hoog en is gekroond door een beeld van den engel Moroni. De Salt Lake Tempel is verreweg het grootste en kostbaarste der door de Heiligen der Laatste Dagen opgerichte gebouwen.

De Hawaii Tempel.

Ter gelegenheid van een bezoek aan de Hawaïiaansche eilanden van president Joseph F. Smith, Apostel Reed Smoot en bisschop Charles W. Nibley in den zomer van 1915, werd de oprichting van een tempel besproken en op den 1sten Juni 1915 koos president Joseph F. Smith, in gezelschap der twee andere genoemde broederen een plaats uit te Laie, op het eiland Oahu en wijdde die tegelijkertijd in. De zaak werd op 3 Oct. 1915 in een algemeene conferentie te Salt Lake City behandeld, waar het met algemeene stemmen werd aangenomen om een tempel in het belang der Polyneesiër-leden in de Hawaïi-eilanden op te richten. Vroeg in het jaar 1916 werd het bouwen aangevangen en op 27 Nov. 1919 werd den tempel door president Heber J. Grant ingewijd. De Hawaïi-Tempel ligt op een hoogte, een vrij uitzicht over den Oceaan biedende. Hij is in den vorm van een Grieksch kruis gebouwd en meet van oost naar west 103 voet en 78 voet van noord tot zuid. Het midden-gedeelte van het bouwwerk, dat geen torens heeft, rijst tot een hoogte van 50 voet, en de tempel-gronden zijn prachtig aangelegen met alle soorten van tropische planten.

De Cardston Tempel.

Een bouwterrein werd den 27sten Juli 1913 door president Joseph F. Smith te Cardston Alberta, Canada, ingewijd. Later werd onder directie van Apostel David O. McKay de hoeksteen gelegd. Deze tempel, die in den vorm van een Malthezer-kruis gebouwd is, meet 165 voet van noord tot zuid en denzelfden afstand van oost tot west. De muren zijn drie voet dik en de hoogte van het gebouw is 110 voet. Evenals bij den Hawaïi-Tempel zijn daar geen torens. Dit heilige gebouw werd 26 Aug. 1923 door president Heber J. Grant, in tegenwoordigheid van velen der algemeene Kerk-autoriteiten ingewijd. Deze tempel, bekend als de Alberta-Tempel, ligt evenals alle andere door de Heiligen der Laatste Dagen opgerichte tempelen op een verhooging, die het omliggende land overziet en heeft een bedrag van ongeveer \$ 782.000 gekost. Dit is de eerste tempel, die buiten het territorie der Vereenigde Staten ligt, en het wordt beschouwd als zeer op zijn plaats dat een tempel op Engelsch gebied gebouwd is, daar het Engelsche rijk zoovele duizenden getrouwe bekeerlingen van het Laterdaagsche werk heeft bijgedragen.

De Arizona Tempel.

De grond voor een tempel in Mesa, Arizona, werd den 1sten Dec. 1921 door president Heber J. Grant ingewijd en is nu in aanbouw. De hoeksteen wordt waarschijnlijk de volgende maand gelegd.

(„De Utah-Nederlander“).

DE STER

NEDERLANDSCH ORGAAN VAN DE
HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

REDACTIE: CHAS. S. HYDE — ASSISTENT: C. ZAPPEY

ZONDAGSSCHOOLWERK.

Voorspel.

Allegretto. 8 ft. stops.

TRACY Y. CANNON.

AVONDMAALVERS VOOR APRIL 1924.

(Heilige Lofzangen: Lied 20 : 2)

Dit avondmaal wijst ons terug
Naar d' heilige offerand'
Van 't vlekloos Lam op Golgotha,
Aan 't hout van vloek en schand.

Naspel.

8 ft. and 4 ft. stops.

off 4 ft.

GEZAMENLIJKE OPZEGGING VOOR APRIL 1924.

(Johannes, Hoofdstuk 15 : 10, 11)

„Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven, *** Deze dingen heb ik tot u gesproken opdat mijne blijdschap in u blijve en uwe blijdschap vervuld worde.

DE MORMONEN. *)

(Vervolg.)

Een dezer getuigenissen wordt door den heer Albers geciteerd, dat van Peter Ingersoll, met wijselijke uitlating evenwel van de oneerbiedige taal, die Smith tegenover zijn ouders zou gezegd hebben. Er zijn goede redenen om de „getuigenissen” van Ingersoll, Willard Chase en andere door E. D. Howe („Mormonism unveiled”) aangevoerde getuigen te wantrouwen (zie o.a. „The Case Against Mormonism” — p. 17 — door den zooeven genoemden niet-Mormoonschen schrijver Robert C. Webb, New-York, L. L. Walton, 1915).

Waar gezegd wordt: „In den beginne was de hemelbode Moroni slechts een gewonde Spanjaard enz.”, daar vergeet Rev. Clark, of iemand anders, erbij te zeggen dat die bewering eerst in 1879, twee-en-vijftig jaar na de bewuste gebeurtenis, gemaakt werd, en dat niemand er ooit van tevoren iets van gehoord had.

Verschillende kleine onjuistheden ga ik voorbij. Op bl. 138 lees ik: „Later vielen de drie eerste getuigen van het Mormonisme af en herriepen hun vroeger gegeven verklaring.” Dat deze drie mannen afvielen is waar, maar nooit herriepen zij hunne vroeger gegeven verklaring. In 1887, een jaar vóór zijn dood, publiceerde Whitmer de volgende verklaring:

„Het staat vermeld in de „American Cyclopedia” en de „Encyclopedia Britannica”, dat ik, David Whitmer, herroepen heb mijne getuigenis als een der Drie Getuigen van de echtheid van het Boek van Mormon; en dat de andere twee Getuigen, Oliver Cowdery en Martin Harris, hun getuigenis van dat boek herroepen hebben. Ik verklaar andermaal tot heel het menschedom, dat ik nimmer dat getuigenis, of eenig deel daarvan, herroepen heb. Ik getuig tevens tot de wereld, dat noch Oliver Cowdery noch Martin Harris ooit hunne getuigenis herroepen hebben. Zij hebben beiden tot aan hun dood de goddelijke echtheid van het Boek van Mormon bevestigd”. („Address to all Believers in Christ”, p. 8; „The Real Mormonism”, p. 41.)

Ongemotiveerde verklaringen als b.v.: „De afwijking van — en de tegenspraak met onze H. Schriften, zoowel van het Oude- als van het Nieuwe Testament, is zoo klaar als de dag” en „zoo gezegd is, doen ons deze (geloofs)artikelen de leer van het Mor-

1) Vervolg van het antwoord, hetwelk alzoo in „Studiën” (Katholiek) tijdschrift voor Godsdienst, wetenschap en letteren, onder de rubriek Lezers en Redactie verscheen.

monisme niet kennen", moet ik uiteraard onbesproken laten, hoe gaarne ik er ook een lansje over had willen breken.

Beweringen dat het veelvoudig huwelijk „al te sterk in strijd is met de overduidelijke woorden der H. Schrift" en „strijdt tegen de natuurwet, zooals zelfs uit de getuigenissen der Mormonen zelf bevestigd wordt", zijn moeilijk te motiveeren. De op bl. 143 genoemde teksten doen dat niet onomwonden. Wilde ik het a b s t r a k t e b e g i n s e l (met de practijk is sinds lang afgedaan) verdedigen, ik zou wijzen op Oud-Testamentische polygamisten als Abraham en David — Abraham, echtgenoot van meer dan ééne vrouw, „in wiens zaad al de geslachten der aarde zullen gezegend worden", David, die — levende in den meervoud-echt — „gedaan had wat recht was in de oogen des Heeren, en niet geweken was van alles wat Hij hem geboden had, al de dagen zijns levens, dan alléén in de zaak van Uria, den Hethiet". (1 Kon. 15:5.)

Strijden met de natuurwet? Zij, die Utah's bevolking uit een sociologisch oogpunt bestudeerd hebben, zijn het niet met den heer Albers eens. Leest b.v. „Phil. Robinson, S i n n e r s a n d S a i n t s, p. 97.

Waar de heer Albers, over de Mormonen heen, hier en daar de „N. R. Courant" bevecht, blijf ik natuurlijk onzijdig. Alleen wil ik nog even iets zeggen over het godsbegrip der Mormonen. Wat de „N. R. Courant" hierover neerschrijft, noemt de heer Albers „vlakweg godslasterend". Vlakweg teleurstellend is het dat van een opstel in een degelijk tijdschrift als „Studiën" niet meer werk is gemaakt. De heer A. moet begrijpen dat een godsbegrip, zij dat Katholiek, Protestantsch of Mormoonsch, niet maar in een paar regels kan duidelijk gemaakt worden, vooral niet als die regels uit de pen van een oningewijde vloeien.

Was er aan zijn opstel meer tijd en studie gewijd (niet: d i t zegt de „Maasbode" en d a t de „N. R. C."), allicht was de heer A. tot de ontdekking gekomen dat de Katholieken en de Mormonen al eerder hunne godsbegrippen vergeleken hebben. In 1901 verdedigde Rev. C. v a n d e r D o n c k t, priester van de Katholieke kerk te Pocatello, Idaho, der Katholieken en het algemeen Christelijke godsbegrip in het Mormoonsche tijdschrift „Improvement Era", verschijnende te Salt Lake City. Zijn lezenswaardig artikel (ruim 20 bladzijden) is later, tezamen met der Mormonen antwoord en andere Mormoonsche artikelen, in boekvorm verschenen. Een voornaam leerstuk als een kerkelijk godsbegrip dient in bronnen als dat boek bestudeerd, niet bij het twijfelachtige licht van oningewijde verslaggevers.

De Mormonen hebben een menschvormige Godsvoorstelling. Zeker. Zij gelooven dat Jezus Christus, de verrezen Zaligmaker, het uitgedrukte beeld is van de zelfstandigheid des Vaders. (Hebr. 1:3.) Is Christus God? Zeer stellig. Is Jezus Christus belichaamd?

Zeer stellig. Hij heeft een lichaam, tastbaar, onsterfelijk, onvernieligbaar. Zoo is ook de Vader een Wezen met een onsterfelijken tabernakel, verheerlijkt en verheven, even concreet als het glorie-rijke, verrezen lichaam van den Christus.

Levendig begriip ik dat mij zal tegengeworpen worden, dat dit geloof onbestaanbaar is met het begriip van Gods alomtegenwoordigheid, het begriip van den immanenten God. Deze twee Godsvoorstellingen behoeven echter niet met elkaar te strijden. De Profeet Joseph Smith verkondigde een wonderschoone leer van Gods immanentie: door Zijn Geest is Hij alomtegenwoordig in het onbegrensde heelalruim. Van dien Geest (en aanvankelijk van Christus) zegt hij:

„Hij die omhoog opvoer, en eveneens beneden alle dingen nederdaalde; waarin Hij alle dingen verstond, opdat Hij in alle dingen, en door alle dingen mocht zijn, het licht der waarheid; welke waarheid schijnt. Dit is het licht van Christus. Hij is eveneens in de zon, en is het licht der zon en de macht waardoor zij gemaakt werd. En eveneens het licht der sterren, en de macht waardoor zij gemaakt werden. En eveneens de aarde, en de macht daarvan: de aarde waarop gij staat. En het licht dat nu schijnt, dat u licht geeft, is van Hem die uwe ooggen verlicht, dat hetzelfde licht is hetwelk uw verstand verheldert: welk licht van de tegenwoordigheid Gods voortgaat de onmetelijke ruimte te vervullen. Het licht dat in alle dingen is; hetwelk alle dingen leven geeft; hetwelk de wet is waardoor alle dingen bestuurd worden, ja de macht van God die op Zijn troon zit, die in den boezem der eeuwigheid is, die in het midden aller dingen is.” (Leer en Verbonden 88:6-13.)

Dat zulk een Godsbegriip „philosophische en theologische onzin” is, zal de heer A. wel niet beweren.

„Zijn religie leven”, beteekent dan ook nog heden: meer vrouwen hebben”, schrijft de heer A. Mag ik hem verzekeren, dat er duizenden zijn (onder wie honderden Hollanders) die hun religie leven in den enkelvoudigen echt? Dit is niet moeilijk te bevestigen. In Utah wonen honderden niet-Mormonen. De Katholieken hebben hier prachtige kerken. Een hunner priesters te Salt Lake City is een Rotterdammer: Rev. H. J. M. Wientjès, die stellig niet ongewillig zal zijn inlichtingen te geven.

Wat tenslotte het ééne redmiddel aangaat: terugkeer tot den levenden God, dat is precies wat de Mormonen willen. Of God den profeten van het Mormonisme den mond zal snoeren, dat zullen wij maar afwachten, niet waar? Die profeten gelooven dat de Kerk van Jezus Christus van de Laterdaagsche

Heiligen een boodschap voor de wereld heeft. Haar is de plicht opgelegd, het menschdom tot bekeering te roepen en de inwoners der aarde te waarschuwen voor de oordeelen Gods, die de goddeloozen zullen overvallen als de Heere Jezus zal verschijnen in de heerlijkheid zijns Vaders om een iegelijk te vergelden naar zijne werken.

Haar is opgelegd, zoo gelooven de Mormonen, de plicht van het voorbereiden der aarde voor de heerlijke verschijning van Jezus Christus. Haar boodschap is:

Bekeert u, want het Koninkrijk der Hemelen is nabij.

Salt Lake City, Utah.

FRANK I. KOOYMAN.

Naschrift van de Redactie. I. „Als landloopers groeiden hun jongens op”. — Schrijver is niet erg gelukkig met zijn citaat uit Dr. Robert C. Webb, waarmee hij dit weerleggen wil. Webb vindt in Joseph Smith, den stichter der Mormonen, later „een geboren leider”, een waar „hervormer”, enz. Wordt daarmee nu bewezen, dat de „getuigenissen” valsch zijn omtrent Smith's jonge jaren: dat hij met zijn ouders het land afliep, waarzegde langs de deuren, aan de onwetende landlieden vermeende visioenen, verschijningen en droomen opdichte?

II. „Later vielen de drie eerste getuigen van het Mormonisme af en herriepen”. Ik geloof, dat de schrijver in de weerlegging van het laatste lid dezer zinsnede spijkers op laag water zoekt. Want blijkbaar hechtten de drie heeren *Whitmer*, *Cowdery* en *Harris* zóó weinig waarde aan hun getuigenis omtrent het bestaan der Gouden Bijbels, die ze nooit gezien hadden, dat ze met de dáád herriepen door hun afval van het Mormonisme. Over zulke getuigen behoeft men geen woord te verspillen!

III. Dat de schrijver nog verder durft ingaan op zijn gods-begrip, doet mij leed, omdat dit getuigt van philosophische en theologische onkunde. Hij zegt zelf: „De Mormonen hebben een menschvormige godsvoorstelling”. Zooals Christus „zoo is ook de Vader een wezen met een onsterfelijken tabernakel, verheerlijkt en verheven, even concreet als het glorieijke verzezen lichaam van den Christus”. Wat de schr. hierna uit *Joseph Smith* laat volgen, neemt het ongerijmde dezer stellingen niet weg.

IV. De schr. zegt verder, „dat er duizenden zijn, die hun religie leven in een enkelvoudigen echt”. Wij willen deze bewering niet misleidend noemen. Maar de schr. weet zeer goed, dat de monogamie bij de Mormonen uit externen dwang wordt onderhouden en volstrekt niet als gevolg van de „openbaringen” aan Joseph Smith gedaan. Voordat de Vereenigde Staten haar dwangmaatregelen toepasten, was de practijk dan ook heel anders. De polygamie behoort volgens Smith tot de noodzakelijke bestanddeelen der Moormoonsche religie.

V. Ten slotte strijdt de polygamie onherroepelijk zeker tegen de natuur des huwelijks. Deze stelling eischt echter voor den schr. eenige verklaring. Het doel des huwelijks is 1. de voortplanting van het menschelijk geslacht; 2. de goede opvoeding der kinderen; 3. de geestelijke en lichamelijke steun der gehuwden onderling. Daarom is de polyandrie op de eerste plaats tegen de natuur van het huwelijk. Op de tweede plaats echter ook de polygamie, omdat ze met het tweede en derde doel des huwelijks in strijd is. Dat het O u d e Testament hierin tot op zekere hoogte dispenseerde, pleit niet ten gunste der Mormonen. Want zeer zeker strijdt de polygamie tegen de uitdrukkelijke leer van het N i e u w e Testament, waaraan ook de Mormonen, die, hoop ik, toch nog wel Christenen willen blijven, theoretisch en practisch dienen vast te houden.

(Wordt vervolgd.)

DE LATERDAAGSCHE ZIENER.

Was hij een Godsmán? Ziet, hij heeft den weg gewezen
Aan duizenden en is hun zielegids ook thans.
Hij was een werkmanszoon, eenvoudig, onbelesen,
Maar brak met schoolsche geesten schitterend een lans.

Tot welke hoogten is zijn meestergeest gerezen!
Zijn naam, door de eeuwen heen, zal spreiden wondre glans.
Hij slaagde in Hooger Kracht en heeft die Bron geprezen;
En wij, we erkennen God in 't levenswerk des mans.

Hij zag met zienersblik door 't nachtgardijn der jaren:
Die donkre nevelbank waarvoor 't gewone oog zwicht;
Hij las het toekomstboek in 't onbedrieglijk licht
Dat alles: 't gister, 't nu en 't morgen kan verklaren.

Hij stierf als martelaar, geveld door 't moordend lood;
Hij is getrouw geweest, getrouw tot in den dood.

Salt Lake City, Utah.

FRANK I. KOOYMAN.

AFSCHEIDSGROET.

Bij mijn vertrek naar Zion wensch ik tot alle heiligen en vrienden, met wie ik in aanraking ben gekomen gedurende mijn verblijf in Holland, een woord van afscheid te richten door ons tijdschrift „De Ster”. Aan allen en vooral aan mijn broeders en zusters in de Groningsche conferentie, waar ik mijn geheele zending heb doorgebracht, begeer ik door deze regelen uit te drukken hoezeer ik

hen liefhad. Ik kan u verzekeren mijn geliefden, dat ik onder uw midden vaders en moeders heb gevonden, en de liefde, die aan mij bewezen is gedurende mijn zending, kan ik nimmer vergeten.

Ik verheug mij in het voorrecht om spoedig mijn geliefden weerom te zien, die ik voor het werk des Heeren verlaten heb, maar nochtans valt het mij zwaar Holland te verlaten vanwege de vele oprechte zielen, die ik hier heb leeren kennen. Hoe ver ik ook verwijderd moge zijn in de toekomst van uw nabijheid, ik zal immer u indachtig zijn en gedenken.

De talenten, die onze Vader mij gegeven heeft, heb ik steeds in zwakheid en nederigheid probeeren aan te wenden om Zijn Naam groot te maken en aan het menschdom bekend te maken dat God van den hemel gesproken heeft en Zijn Priesterschap hersteld.

Allen in de zending roep ik nogmaals een vaarwel toe en herinner u aan het verbond, hetwelk gij met uw Vader aan het watergraf gesloten hebt. Blijft standvastig en onderhoudt de geboden des Heeren en Hij zal met u zijn.

Dat Gode u allen moge zegenen, is mijn gebed.

Uw Broeder in het Evangelie,
BOWE DE VRIES.

GROETEN!

Het zou mij een groote vreugde verschaft hebben om u allen vóór mijn vertrek naar Zion de hand te kunnen drukken.

Met waarheid kan ik getuigen dat de tijd, dien ik onder ulieden heb doorgebracht, de schoonste van mijn leven is geweest. Meer als ooit tevoren heb ik het Evangelie leeren waardeeren. Meer dan ooit tevoren ben ik dankbaar voor de roeping die mij naar de Nederlanden zond, want ik heb daardoor de opofferingen, de volharding en godsvrucht, die de leden der Kerk in Holland bezitten, gade kunnen slaan. Ik heb het volk van Holland leeren kennen als een goed, edel, ijverig en godsdienstig volk. De ondervindingen van mijn zending zijn bakens voor mij geweest, die mij dichter tot God brachten en het is zelfs met meer verdriet dat ik dit goede land verlaat, dan toen ik het ouderlijke huis verliet om onder u te arbeiden, omreden de vriendschap en liefde die ik van u ontvangen heb. Ik zie alreeds met verlangen uit naar den tijd, dat de Heere mij andermaal waardig zal achten om mij wederom in uw midden te zenden.

Laat ons koen en dapper voortgaan, zooals goede strijders past en al zal wel met ons zijn.

God zegene u!!

HEBER G. TAYLOR.

Van over den Oceaan.

Eenigen tijd geleden ontvingen wij een schrijven van Broeder Gerrit Rep van Salt Lake City, waarin hij ons het overlijden van zijn vrouw Johanna Rep meldde.

Zuster Rep overleed 8 November 1923 te Salt Lake City in den ouderdom van 50 jaren. Zij werd 1 October 1904 door ouderling P. de Hart gedoopt en door ouderling U. Uffens bevestigd.

De laatste twee jaren was zij lijdende aan kanker en werd driemaal geopereerd en leed ontzaglijk veel pijn, nochtans verblijdde zij zich in het Evangelie en verheugde zich in een sterke getuigenis.

De lijkdienst voor haar werd geleid door bisschop Le Grand Richards en de volgende oud-zendingen spraken: A. Kruis, L. Trayner, U. Uffens, I. Sanders, David C. Lyon en A. Dalebout.

Wij ontvingen alzoo een schrijven van Zuster A. van Leeuwen-de Man, echtgenoot van ouderling Joseph van Leeuwen, in Holland wel bekend. Zuster van Leeuwen schrijft, dat zij zich immer verheugt in het voorrecht om in Zion, in de schaduw van Gods Tempel, te wonen. Zij verblijdt zich in de waarachtigheid van het Evangelie en in de wetenschap dat God leeft en Zijn werk in deze laatste dagen heeft begonnen en raadt alle heiligen in Holland aan getrouw voorwaarts te gaan, zoodat de gunst van onzen Vader met ons moge verblijven.

Adressen.

Ouderling George D. Cushing, welke eenigen tijd geleden Holland moest verlaten voor gezondheidsredenen, is nu werkzaam in de Californische zending en zijn adres is: Headquarters L.D.S. Mission, Los Angelos, U.S.A., 153 West Adams Street.

Ouderling Albert G. Stanger, welke overgeplaatst werd naar Engeland, is nu werkzaam in Bristol en zijn adres is: City Road 47, Bristol, England.

Aangekomen.

Uit Zion zijn aangekomen en in de verschillende vertakkingen geplaatst ouderlingen: E. Landwaard, A. Sieverts, W. F. King en N. J. Teerlink.

Ontslagen.

Ouderling Heber G. Taylor is eervol van zijn werkzaamheden in de Nederlandsche Zending ontslagen en terug naar Zion vertrokken. Ouderling Taylor arbeidde te Rotterdam, Schiedam, Den Haag en Meppel.

In Den Haag en Schiedam vervulde hij het ambt van gemeentepresident en hij opende het werk in Meppel.